

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 2 kwietnia 2003 r.

36020

RPO-426891-X/02/TS

Pan
Krzysztof Janik
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Szanowny Panie Ministrze,

Wpływają do mnie pisma właścicieli i zarządców prywatnych budynków, którzy skarżą się na zbyt wysokie opłaty za udostępnianie danych ze zbiorów meldunkowych. Wspomniane podmioty zmuszone są występować do organów ewidencji ludności o udostępnienie im informacji o zameldowaniach osób zamieszkujących w należących do nich lokalach, gdyż w wyniku utraty mocy obowiązującej przez art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. Nr 87, poz. 960), właściciele nie potwierdzają obecnie na formularzach meldunkowych uprawnienia do przebywania w lokalu osób ubiegających się o zameldowanie, i w konsekwencji tego nie posiadają wiedzy na temat ilości lokatorów zajmujących poszczególne lokale mieszkalne. Informacja, o której wyżej mowa jest niezbędna właścicielom budynków do ustalenia właściwych opłat za świadczenia związane z eksploatacją mieszkania (m. in. opłat za wodę oraz za odbiór nieczystości stałych i płynnych), których wysokość uzależniona jest od liczby osób zamieszkujących w lokalach. Brak wiedzy w tym zakresie powoduje, że dodatkowe koszty wynikające ze zwiększonej liczby mieszkańców prywatnych budynków, muszą ponosić ich właściciele. Nie mając bowiem informacji, w których lokalach pojawili się nowi mieszkańcy (chodzi tu przede wszystkim o osoby, którym lokale podnajęto lub oddano do bezpłatnego używania bez zgody wynajmującego), nie mogą tymi kosztami obciążyć osób, które przyczyniły się do ich powstania.

Zgodnie z art. 44h ust. 2 pkt 2 powołanej ustawy dane ze zbiorów meldunkowych mogą być udostępniane osobom i jednostkom organizacyjnym, jeżeli wykażą w tym interes prawny. Wspomniany przepis przyznaje wprawdzie właścicielom budynków prawo do żądania udzielenia im przez organy ewidencji ludności informacji na temat osób zamieszkujących w lokalach będących ich własnością, jednakże znaczna wysokość opłaty za tą czynność (obecnie 32 zł za udostępnienie jednostkowych danych) powoduje, że w praktyce nie korzystają oni z tej możliwości, gdyż wiąże się to z ponoszeniem bardzo dużych kosztów, zwłaszcza w sytuacji, gdy trzeba sprawdzić dane dotyczące osób zamieszkujących w kilkunastu, a czasami nawet kilkudziesięciu lokalach.

W związku z powyższym, postanowiłem zbadać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2002 r. w sprawie wysokości opłat za udostępnienie danych ze zbiorów meldunkowych, zbioru PESEL oraz ewidencji wydanych i utraconych dowodów osobistych oraz warunków i sposobu ich wnoszenia (Dz.U. Nr 62, poz. 564), i po dokonaniu ich analizy powziąłem wątpliwości odnośnie prawidłowości ustalenia określonych w tym rozporządzeniu opłat. Pragnę zwrócić uwagę, że ustawodawca upoważniając w art. 44h ust. 10 powołanej ustawy Radę Ministrów do ustalenia w drodze rozporządzenia wysokości wspomnianych opłat wskazał, że rozporządzenie powinno określać zróżnicowaną wysokość opłat w zależności od zakresu udostępnianych danych, w taki sposób, aby pokrywały one koszty udostępniania tych danych. Z powyższych wytycznych wynika, że intencją ustawodawcy było, aby opłata za udostępnienie danych ze zbiorów meldunkowych stanowiła swoistą zapłatę za uzyskanie zindywidualizowanego świadczenia oferowanego przez organ ewidencji ludności, a więc by była opłatą w klasycznej postaci, odznaczającą się pełną ekwiwalentnością. Ustawodawca chciał zatem ustalenia takiej wysokości opłaty, która odpowiadałaby wartości świadczenia administracyjnego. W świetle tych założeń wydaje się, że opłata za udostępnienie danych ze zbiorów meldunkowych ustalona w wysokości 4 % kwoty najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników, czyli obecnie 32 zł, nie spełnia wymagań zawartych w wytycznych dotyczących treści rozporządzenia. Jest bowiem wątpliwym, aby koszt udostępnienia jednostkowych danych ze zbioru meldunkowego, które polega na wydaniu stosownego zaświadczenia zawierającego dane zgromadzone w ewidencji ludności był tak wysoki, tym bardziej, że wspomniane zaświadczenie może mieć formę wydruku z aktualnego programu informatycznego (art. 44g ust. 2 ustawy). Kwestionowane przez mnie rozporządzenie nie różnicuje także wysokości opłat ze względu na zakres udostępnianych danych. Przepis § 1 rozporządzenia ustala bowiem jedynie wysokość opłaty za udostępnienie jednostkowych danych zgromadzonych w zbiorze meldunkowym, przy czym z wytycznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (pismo Zastępcy Dyrektora Departamentu Rejestrów Państwowych MSWiA z dnia 25 lipca 2002 r., Nr DIR-EL-610-151/9110/02) wynika, że "Jednostkowe dane" należy rozumieć jako dane dotyczące jednej osoby. Płynie stąd wniosek, że opłata w tej samej wysokości pobierana

jest zarówno, gdy wnioskodawca ubiega się o udostępnienie tylko kilku danych ze zbioru meldunkowego np. chce otrzymać informacje o dacie i miejscu urodzenia określonej osoby oraz jej aktualnym adresie zameldowania, jak również w sytuacji, gdy domaga się udostępnienia wszystkich danych zgromadzonych w zbiorze meldunkowym, dotyczących tej osoby. W obu bowiem przypadkach udostępniane są dane dotyczące jednej osoby.

Mając powyższe na uwadze, zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Ministra o przeanalizowanie kwestionowanych regulacji prawnych, ustosunkowanie się do przedstawionych uwag oraz poinformowanie mnie o swoim stanowisku.

Z wyrazami szacunku

/-/